

Utrolig bilhistorie:

Tromsø under lupen

I et av mine registre kan jeg blant annet telle opp følgende: Av de godt og vel 10.000 bilene som var registrert i Norge i 1922 var 42 fra Troms. Jeg har ikke nøyaktig adresse på disse bilene, men vi kan kanskje gå ut fra at alle holdt til i Tromsø? Men selv med 42 biler skulle man tro det var vanskelig å skrive en bilhistorie derfra.

Men her kommer den: Mer enn 400 sider – og dette er bare Bind 1. "En kjøretur gjennom Tromsøs bilhistorie" beskriver Arne-Tinus Aune Austad boken som. "Jeg ruller", heter den, en tittel han har en slags rett til ettersom han endte sin aktive karriere som eier av den lokale Volvo-forhandleren: A/S Bilco - Tromsø Automobilcompagni.

Boken starter med Tromsøs første bil – som det hersker en del mysterier rundt, men pioneren, Kristian Kristensen Eriksen får en omfattende presentasjon. En rekke andre av de tidligste aktørene, for eksempel tannlege Gudleik Devold, opprinnelig eksport-direktør, men deretter med tannlegeutdannelse fra Tyskland. Han hadde imidlertid også et motorkurs fra Østlandet i 1909 som gjorde at han ble utnevnt til stedfortredende for bil-

sakkyndige i Tromsø i 1929.

To amalgam og et førerkort takk.

Byens første bilforretninger omtales selvfølgelig inngående. O. Sørbøe A/S som forsøkte seg med Studebaker, gikk konk (av andre grunner) gjenoppsto igjen og fikk kontakt med Ford. Her dukker Fords reiseinspektør Josef Halvdan Stokke opp – som "god venn av Sørbøe". Stokke har et stort navn i skandinavisk og baltisk Ford-historie (før han ble salgssjef for Fram Motor-kompani i 30-årene) og boken blir plutselig meget mer enn en svært lokal historie.

Jeg tror boken best kan beskrives som et meget spennende bygdetun. Den går inn i detaljer du ikke skulle tro var mulig, følger en bil gjennom fem eiere for eksempel, eller tar for seg julebord og firmaturer i detalj. Men selv for oss som ikke kjenner noen av dem dette dreier seg om blir det spennende. Et mikrokosmos som så tydelig beskriver den innsatsen som har lagt grunnlaget for det miljøet vi alle er en del av og så glade i. Og selv om det er et enormt antall utstillingsgjenstander lønner det seg dårlig å hoppe over noe, for plutselig finner man de reneste

juveler midt inni. Som J. Wickstrøms annonsetekst: Lastebil-interesserte se her! Da jeg erfarer at flere av Dere lever i den tro at den norskbygde Fargo-lastebil er dyrere enn andre merker tør jeg på denne måte underrette om at det er helt feil. Den konkurrerer ikke bare i kvalitet, men også i priser – og vel så det".

Illustrasjonene er også helt fantastiske. Her er det ikke glatte katalog- og brosjyrbilder, men glade amatørbilder fra Tromsøs fotoalbum. Familiebilder, proffe portretter, grupper, biler på tur, biler i jobb, biler i forretninger. Og en mengde spennende faksimiler. Spesielt er dokumentene vedrørende etterlatte tyskerbiler spennende lesing, dette kapitlet har vært dårlig dokumentert til nå.

Heldigvis kan jeg ta Austad i en og annen småfeil – han staver Steyr med en e for mye, for eksempel, og han er så stappfull av detaljer at jeg lurer på om han kanskje ikke vet at Sørbøe hadde fødselsdag den 22. februar siden han ikke nevner det noe sted. Det vet nemlig jeg. Og så trodde jeg at jeg kunne klage på at boken var uten index – jeg fant nemlig ikke noe slikt da jeg

Arne-Tinus Aune Austad: *Jeg Ruller! En kjøretur gjennom Tromsøs bilhistorie* ISBN 82-9972446-0-0 Utgitt av Nordtrade Assurance AS www.jegruller.no

bladde bakfra første gang. Så viser det seg at et Register med ca. 2000 oppslagsord ligger i egen, innlimt lomme bakerst.

Hvordan han skal klare å fylle et bind to aner jeg ikke, men jeg trodde vel egentlig ikke på noe bind én heller. Nå gleder jeg meg enormt.

Boken er trykket i kun 1200 eksemplarer. Det haster med andre ord å få tak i et eksemplar. Hver lokalavdeling av Norges Bilbransjeforbund burde for eksempel skaffe seg en, som mønster for hvordan de selv bør behandle sin lokale historie.

J. W.-S.